

Stanowisko Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO) ws. planowanej docelowej likwidacji gimnazjów, idących za tym zmian w funkcjonowaniu szkół podstawowych, oraz skutków organizacyjnych, finansowych i społecznych tych zmian.

Pragniemy poniżej przedstawić pod rozważę Ministra Edukacji Narodowej, a także społeczności szkolnych i opinii publicznej, opinię kadry kierowniczej oświaty, dotyczącą planu likwidacji gimnazjów.

I. Ważna uwaga dotycząca bezpieczeństwa i przyjaznego środowiska uczniów młodszych:

Przede wszystkim zwracamy uwagę Państwa na konsekwencje zmiany organizacji szkół podstawowych takie, że **w szkole do której uczęszczają dzieci w wieku wczesnoszkolnym i przedszkolnym, czyli nawet pięcioletki i liczne sześciolatki, pojawić się mają uczniowie – młodsza młodzież w wieku do 14-15 lat.** Całkowicie zmienia to specyfikę dzisiejszej szkoły podstawowej – bezpiecznego, przyjaznego dzieciom miejsca, wolnego od nieuniknionego kontaktu z o wiele starszymi uczniami w wieku dojrzwania. Dyrektorzy i nauczyciele mający doświadczenia wyniesione z pracy w ośmioklasowej szkole podstawowej, już w latach 90. XX wieku borykali się z agresją i bullyingiem obecnymi w takich szkołach, dziś to zjawisko znacząco się wzmoże, ze względu na obserwowaną w ostatnich czasach akcelerację ogólnego rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży. Dzisiejszy trzynasto-czternasto-piętnastolatek jest zupełnie inaczej ukształtowanym młodym człowiekiem niż 30 lat temu. Od kilkunastu lat budujemy zasoby gimnazjalnej kadry, które mają sprostać tym wyzwaniom. Szkoła podstawowa przeznaczona jest z kolei tylko dla dzieci i nie kształci młodzieży. To sprawdzone i chwalone przez rodziców i nauczycieli - a także uczniów - rozwiązanie.

II. Konsekwencje jakościowe planowanych zmian.

Uważamy, że likwidacja gimnazjów i reorganizacja sieci szkół spowoduje kilkuletnie pogorszenie jakości kształcenia uczniów. W sytuacji wzrostu tej jakości w ostatnich latach jest to zjawisko silnie demobilizujące dla nauczycieli i szkodliwe dla uczniów, rodziców. Wynika to z poniższych konsekwencji zmian ustroju szkolnego:

- W tej chwili mamy ciągłość podstawy programowej na III i IV etapie edukacyjnym, wypracowaną wieloletnią pracą nauczycieli.
- Skróci się okres kształcenia ogólnego dla wszystkich dzieci – obecnie kształcenie ogólne wynosi 9 lat, po zmianie skróci się do 8 lat, a dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych skróci się także cały okres kształcenia do 11 lat (obecnie wynosi 6+3+3 lata).
- Przewidujemy liczniejsze szkoły podstawowe oraz czasem konieczność kształcenia w 2 budynkach lub dwuzmianowość.
- Przez pierwsze lata zmian dostosowaniu będą musiały ulec kwalifikacje nauczycieli i potrzebny jest czas na doskonalenie zawodowe nauczycieli (tymczasem państwo ogranicza środki na ten cel już od 3 lat).
- **Gimnazja wypracowały sobie nową jakość - sposoby pracy z uczniami w trudnym wieku, powstały twórcze placówki zorientowane na wykorzystanie potencjału dorastającej młodzieży gimnazjalnej.** Dysponujemy licznymi przykładami dobrej praktyki tych szkół. To osiągnięcie,

oferta skierowana do nastolatków, jest niezwykle cenna, nie sposób utrzymać tak wyspecjalizowanych zespołów nauczycielskich i ich metod pracy w szkołach podstawowych.

III. Konsekwencje społeczne.

Zapowiadane zmiany przynoszą nieuniknione konsekwencje społeczne. Poniżej wskazujemy część z nich.

- Nie spróbowano **zapytać uczniów** gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych o zdanie w tej sprawie. A przecież to zmiany skierowane do nich. Uczniowie pytani przez nas wskazują na **szansę na zmianę** (to jest np. argument gimnazjalistów), jaką daje przejście do szkoły w wieku, gdy często nowe otwarcie jest potrzebne. **Rok wcześniej niż obecnie dziecko będzie też musiało wybrać zawód**, wybór ścieżki kształcenia w wieku lat 15. Populację uczniów „pyta” się o takie sprawy w drodze badań socjologicznych. Dysponujemy przecież kadrą naukową mogącą takie badania prowadzić i prowadzącą je.
- Nieunikniona jest według naszej wiedzy – a więc wiedzy osób bezpośrednio planujących pracę szkoły – **redukcja etatów, w tym pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych**. W małych ośrodkach będzie to poważny problem społeczny.
- Ubolewamy nad zaprzepaszczeniem **wypracowanych zasad społeczności szkolnych**, liczne gimnazja są przedmiotem dumy uczniów i rodziców, zostały stworzone dla podniesienia poziomu kształcenia i tak się stało.
- Przewidujemy od roku szkolnego 2019/2020 i w kolejnych 3-4 latach problemy organizacyjne jak: w pierwszych klasach szkół ponadgimnazjalnych – dwa roczniki jednocześnie z różnymi podstawami programowymi (po gimnazjum i po 8-letniej szkole podstawowej). Należy również zwrócić uwagę na fakt, że do klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych trafiają uczniowie z co najmniej trzech roczników (rozpiętość wieku od 14 do 16 lat). W konsekwencji może to doprowadzić również do dwuzmianowości w szkołach ponadgimnazjalnych
- Po wdrożeniu zmian powstanie oczywisty kłopot z drugorocznymi uczniami w gimnazjum.
- Przewidujemy zwiększenie ryzyka wypadnięcia dzieci z systemu.

IV. Uwarunkowania organizacyjne i finansowe. Inne.

- Przewidujemy niezbędne wysiłki i **koszty odtworzenia, dostosowania i dopasowania bazy dydaktycznej** szkół, będzie też czasem zachodził proces przekazywania majątków różnym JST.
- Należy wziąć pod uwagę prawdopodobny zwrot środków UE – okres trwałości produktów projektów (np. podstawa programowa kształcenia ogólnego).
- Brak czasu – konieczne zmiany legislacyjne wymagają czasu, jeśli chcemy zmieniać system w sposób skuteczny i pozbawiony wad. **Zmiana podstawy programowej** wymaga czasu – to fundamentalne i wymagające lat wdrażania zadanie. **Podręczniki** – bezpłatne i tym samym stanowiące odczuwalne wsparcie dla rodzin – będą wymagały napisania zupełnie od nowa.
- **Dojazdy** dla uczniów – samorządy czeka inna sieć dojazdów, czasem będzie to potrzeba internatu.

Podsumowanie:

Przy współczesnym przygotowaniu kadry pedagogicznej i **po częściowym zniwelowaniu nowych problemów wychowawczych w szkołach podstawowych** można, osiągnąć docelową wydolność systemu edukacji po zmianach, potrwa to kilka lat.

Przewidujemy jednak, ze względu na utratę gimnazjów – gorszą niż obecna jakość wykształcenia. Powstaje, wobec tego pytanie – po co zmieniać system, który po kilku latach utrudnień, koniecznego w czasie przebudowy wstępnego pogorszenia jakości kształcenia i wychowania będzie w efekcie mniej efektywny dydaktycznie i wychowawczo niż aktualny?

W związku z tym uważamy likwidację gimnazjów, a szczególnie dołączenie uczniów w wieku gimnazjalnym do szkół podstawowych za rozwiązanie pogarszające jakość edukacji.

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO)
National Association of Management Staff in Education
Ul. Żniwna 58, 10-811 Olsztyn, Poland
www.oskko.edu.pl email: oskko@oskko.edu.pl

Dokument w wersji elektronicznej do pobrania znajduje się na stronie:

www.oskko.edu.pl/stanowisko27listopada2015/

Kontakt: Marek Pleśniar, dyrektor Biura OSKKO

M. +48 0 513-057-830 T./F.

email: marek.plesniar@oskko.edu.pl